

Մ Ա Յ Ր Հ Ա Յ Ր Ե Ն Ի Ք Ո Ւ Մ

Վ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՆՐԱ ԱՌԱՋԻՆ ՍԵՍԻԱՆ

այաստանի աշխատավորության ցնծալի օրերից մեկն էր 1951 թվականի փետրվարի 25-ը: Այդ օրը մեր չքնաղ Հայրենիքի բնակչությունն ընտրում էր պետական կառավարման իր գերագույն մարմինը՝ Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Ռեսպուբլիկայի Գերագույն Սովետը:

Ընտրություններն սկսվեցին ամենուրեք առավոտյան ուշից ժամը 6-ին, Հայաստանի բոլոր քաղաքներում, գյուղերում, ավաններում միաժամանակ: Ինչպես միշտ, այս անգամ էլ ընտրությունները վերածվեցին իսկական համաժողովրդական տոնի և ցնծության: Վաղ առավոտից մինչև ուշ գիշեր՝ մինչև ընտրությունների ավարտումը, ընտրական բոլոր տեղամասերում չէր դադարում երգն ու երաժշտությունը, պարն ու խնդությունը:

Տղամարդ թե կին, երիտասարդ թե ծեր, գյուղացի թե մտավորական, բանվոր թե ուսանող, բոլորն անխտիր նախ և առաջ իրենց սրբազան պարտքն են համարում այդ օրը ժամ առաջ ներկայանալ ընտրական տեղամաս, կատարելու իրենց քաղաքացիական պարտականությունը, մասնակցելու քվեարկությանը: Եվ ոչ միայն այդ: Ամեն ոք ձրգտում է ընտրությունների օրը նշանավորել որևէ մի նոր հաջողությամբ իր կատարած աշխատանքի բնագավառում:

Ընտրությունների այսպիսի համաժողովրդական բնույթն ունի իր խորը արմատները: Այդ ընտրությունները տեղի են ունենում աշխարհում ամենադեմոկրատական կոնստիտուցիայի հիման վրա, որը նախա-

տեսում է ընտրությունների կատարյալ ազատություն: Մեր երկրում ընտրելու և ընտրվելու իրավունք ունեն բոլոր լավահաս քաղաքացիները, առանց սեռի, կրթական ցենզի, գույքային ունեցվածքի խտրության, անկախ ազգային պատկանելիությունից, կրոնական դավանանքից, անցյալ գործունեությունից: Այս սրբազան, իրոք մարդասիրական սկզբունքների շնորհիվ է, որ Սովետական երկրում ընտրությունները տեղի են ունենում լտեսնված հաջողության, ժողովրդական զանգվածների ամենագործոն մասնակցության, համաժողովրդական խանդավառության պայմաններում:

Օգտվելով Սովետական իշխանության ազգային իմաստուն քաղաքականության և սովետական ընտրական սխեմի այս առավելություններից, հայ ժողովուրդը իր բուն Հայրենիքում տնօրինել է իր սեփական բախտը, իր երջանկությունը, ստեղծել իր պետականությունը, կերտում է իր կուլտուրան:

Պատկերացնելու համար, թե ինչպիսի գործոն մասնակցություն ունեցան ժողովրդական զանգվածները Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի ընտրություններին, բավական է ասել, որ քվեարկությանը մասնակցեցին ընտրական ցուցակների մեջ մտցված քաղաքացիների 99,99 տոկոսը:

Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի ընտրությունները մի անգամ եւ դրսևորեցին հայ ժողովրդի բարոյաքաղաքական միասնությունը և անսահման նվիրվածությունը իր պի Սովետական Հայրենիքը: Գերագույն Սովետի ղեկավարատնեք ընտրվեցին հայ ժողովրդի լավագույն զավակները, որոնք իրենց

աշխատանքով և հասարակական գործունեությամբ միշտ առաջավոր են եղել և այժմ էլ, որպես ժողովրդի ընտրյալներ, պատրաստ են անձնվիրաբար ծառայելու ժողովրդի շահերին, իրենց սոցիալիստական Հայրենիքի շահերին:

Ովքեր են ժողովրդի այդ ընտրյալները, նրանք տարբեր զբաղմունքի տեր և տարբեր տարիքի մարդիկ են, սակայն մի ընդհանուր համոզմունքի, մի գաղափարի մարդիկ: Նրանք համակված են մեկ ընդհանուր մղումով՝ ոչինչ խնայել հարազատ երկրի հետագա զարգացման ու վերելքի համար, ամեն ինչ ի սպաս դնել ժողովրդի ավելի արդյունիկ կյանքի համար: Նրանց մեջ կան բանվորներ և պետական գործիչներ, գյուղացիներ և գիտնականներ, ինժեներներ և գրողներ, արվեստի աշխատողներ և ուսանողներ:

Հետաքրքիր է ընտրված դեպուտատներին շատ շատերի կենսագրությունը: Նրանց, հատկապես երիտասարդ դեպուտատների կյանքի պատմությունը սերտորեն կապված է մեր Հայրենիքի վերածնունդի հարգացման հետ: Նրանք աճել են և կոփվել Սովետական Հայաստանի հետ միասին, սնվել նրա շահերով, հասարակական գործունեության փորձ ձեռք բերել իրենց երկրի վերելքի համար մղված պայքարում:

Ահա դեպուտատներից մեկը՝ 21-ամյա Նեղուշ Մելքոնյանը: Թերեւս նա ամենակրտսերն է բոլոր դեպուտատներից, ինչով էլ աչքի ընկել այդ երիտասարդ գեղջկուհին, որի նկատմամբ իր հայրենակիցները այդպիսի վստահություն են ցուցաբերել և արժանացրել այդ մեծ պատվին:

Նեղուշ Մելքոնյանը Հոկտեմբերյանի շրջանի իր հայրենի Փոքր Շահրիար գյուղի կոլխոզի շատ սովորական աշխատավորներից մեկն էր՝ օղակավարուհի: Տարիներն ի վեր նրա ղեկավարությամբ աշխատում էին 10—12 բամբակագործ գեղջկուհիներ: 1949 թվականին Նեղուշ Մելքոնյանի օղակը, շնորհիվ այդ խնամքի, իր մշակած 10 հեկտար բամբակի դաշտերից ստացավ 700 ցենտներ բերք, իսկ յուրաքանչյուր հեկտարից 70 ցենտներ: Այդպիսի բարձր բերք աճեցնելու համար Նեղուշ Մելքոնյանը, Հոկտեմբերյանի շրջանի մի քանի տասնյակ վարպետ բամբակագործների հետ միասին, ՍՍՄԳ Գերագույն Սովետի Նախագահության հրամանագրով արժանացավ Սոցիալիստական Աշխատանքի Հերոսի պատվավոր կոչման: Նույն քանակությամբ բերք ստացավ Նեղուշ Մելքոնյանը նաև 1950 թվականին: Պատկերացնելու համար, թե ի՞նչ են նշանակում այս թվերը, բավական է ասել, որ անվանի օղակավարուհու ստացած բամբակի մի տարվա

բերքից կարելի է պատրաստել շուրջ կես միլիոն մետր գործվածքեղեն:

Անցյալ դեկտեմբերին, Հայկական ՍՍՌ Տեղական Սովետների ընտրությունների ժամանակ, Նեղուշ Մելքոնյանն ընտրվեց Փոքր Շահրիար գյուղի Սովետի դեպուտատ և ապա նույն Սովետի նախագահ: Շահրիարցիները մեծ համակրանքով են խոսում Նեղուշ Մելքոնյանի կազմակերպչական ընդունակությունների մասին: Նա արդեն մեծ աշխատանքներ է ձեռնարկել հայրենի գյուղի բարեկարգման, իր համագյուղացիների կուլտուրական և կենցաղային պայմանները էլ ավելի բարելավելու համար: Այժմ, որպես Խեսպուրիկայի Գերագույն Սովետի դեպուտատ, ավելի են ընդարձակվում երիտասարդ գեղջկուհու հասարակական և պետական գործունեության շրջանակները:

Երեկվա գեղջկուհին դարձել է այժմ պետական գործիչ: Մեր հայրենիքում ամեն ոք կարող է վայելել ժողովրդի վստահությունն ու սերը, եթե նա ազնիվ է և բարեխիղճ իր աշխատանքի մեջ, եթե նա չի խնայում իր ուժերն ու կարողությունները ընդհանուր, հասարակական գործի համար:

Նոր Բայազետի շրջանից Գերագույն Սովետի դեպուտատներ են ընտրված 7 հոգի: Նրանց թվումն է Կարմիր գյուղի կոլխոզի վարչության նախագահ Սարգիս Վարդանյանը: Նրա անունը հայտնի է շրջանում: Յտարի է ինչ Սարգիս Վարդանյանը ղեկավարում է այդ գյուղի տնտեսությունը: Նա հանրային տնտեսության լավագույն կազմակերպիչներից մեկն է: Նրա ղեկավարության օրոք, գյուղի կոլտնտեսությունը խոշոր հաշտություններ է ձեռք բերել, շնորհիվ գյուղատնտեսական գիտության առաջավոր ձևերի լայն գործադրման, Գյուղում դաշտային աշխատանքների գրեթե 80 տոկոսը կատարվում է մեքենաների միջոցով: Դաշտերը մշակվում են գիտության խոսքով: Այս ամենը հնարավորություն է տալիս տարեցտարի բարձրացնել ցանվող կուլտուրաների բերքատվությունը:

Հետևելով գյուղատնտեսական գիտության խոսքին, Կարմիրի գյուղացիները, իրենց հմուտ նախագահի ղեկավարությամբ, ձեռք են բերել և բազմացրել ցորենի ալնպիսի տեսակներ, որոնք հարմար են իրենց շրջանի կլիմայական պայմաններին և կարող են դիմանալ թե՛ ցրտին, թե՛ երաշտին: Ներկայումս բոլոր դաշտերը ցանվում են այդ տեսակներին պատկանող ցորենների սերմացուով: Ահա երկու տարի է ինչ հաջող փորձեր են կատարվում բազմացնելու փնջավոր հասկ ունեցող ցորեն:

Նոր Բայազետի շրջանը, կլիմայական խիստ պայմանների հետևանքով գուրկ է բուսականությունից: Վերջին տարիների ընթացքում, գյուղացիք, պետության անմիջական օգնությամբ, լուրջ կնրպով ձեռնամուխ են եղել ոչ միայն բուսականության, այլև պտղատու այգիների ստեղծման: Այդ աշխատանքը տարվում է բոլոր գյուղերում: Այս գործում ևս, շնորհիվ իրենց ձեռներեց նախագահի, լավ արդյունքների են հասել Կարմիրի կուտնտեսականները:

Այս արժանիքների համար է, որ Կարմիրի և հարևան գյուղերի աշխատավորները Մարգիս վարդանյանին ընտրել են իրենց դեպուտատ Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետում:

Այսպիսի Պղնձաձուլական գործարանի աշխատավորները Գերագույն Սովետի դեպուտատ են ընտրել ձուլող բանվոր Հարություն Նիկողոսյանին: Նա մոտ 50 տարեկան է, որից 25 տարին անց է կացրել գործարանում: Նա առաջագին, փտակից մարդ է, ամբողջովին նվիրված իր գործին: Ինչպե՞ս անել, որ իր ղեկավարության տակ գտնվող պղնձաձուլական վառարանը ավելի շատ արտադրանք տա. այս հարցը միշտ զբաղեցնում է Հարություն Նիկողոսյանին, ինչպես և շատ շատերին: Քաջ գիտենալով իր գործը, նա օրնիրուն հետամուտ է վառարանի աշխատանքին, հայտնաբերում և վերացնում է ամենափոքի թերությունը, որը կարող է խափանում առաջացնել: Գնայի աշխատանքն ունեցած ախպիսի վերաբերմունքի շնորհիվ, Հարություն Նիկողոսյանի ղեկավարած վառարանը վերջին տարում տալիս է զգալի քանակությամբ ավելի արտադրանք, քան առաջ:

Կարմիրի է շարունակել դեպուտատների այս բնութագրումը և նրանցից ամեն մեկի կենսագրությունից բերել աշխատանքային սրբաբազորության և հայրենասիրության բազմաթիվ վառ օրինակներ: Այդպիսի բարձր արժանիքների համար դեպուտատ են ընտրվել և պետական գործունեության ասպարեզ մտել Երևանի Կաբելի գործարանի բանվորուհի Սիրանուշ Հարությունյանը, Ազիզբեկովի շրջանի Կելուտ գյուղի կթվորուհի Մարգարիտ Մովսիսյանը, Երևանի Դազգահայինական գործարանի փականագործ Հմայակ Դիլանյանը, Աշտարակի շրջանի Օշական գյուղի ուսուցչուհի Հրանուշ Անդրեասյանը, Լենինականի Դեպոյի շոգեքարշային մեքենավար Անդրանիկ Խաչատրյանը, ժողովրդական դերասանուհի Հայկանուշ Դանիելյանը, Արթիկ-տուֆի հանքերի քարհատ բանվոր Աղասի Աղասյանը, քիմիական գիտությունների դոկտոր-պրոֆեսոր Արաքսի Բաբայանը և Ախուրյանի շրջ-

անի կոմբայնավար Այնքասան Պողոսյանը:

Գերագույն Սովետի դեպուտատների թվում կան գիտության, արվեստի և դրականության 22 ակնաավոր գործիչներ, այդ թվում մեծանուն բանաստեղծ Ավետիք Իսահակյանը, գրողներ Մովսես Հարությունյանը (Արագի), Նաիրի Զարյանը, կոմպոզիտոր Հարո Ստեփանյանը, ժողովրդական նկարիչ Գարրիել Գյուրջյանը, ժողովրդական նկարիչ-քանդակադործ Արա Սարգսյանը, ժողովրդական արտիստ-գիրիժոր Միքայել Թավրիզյանը, Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի վիցե-պրեզիդենտ Մկրտիչ Ներսիսյանը, Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի իսկական անդամ Գուրգեն Բաբայանյանը, Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի թղթակից-անդամ Մկրտիչ Տեր-Կարապետյանը և ուրիշներ:

Սովետական կարգերի օրոք հայ ժողովուրդը հասել է իր պատմության մեծ լուսանքված վիթխարի հաղթանակների: Այդ հաղթանակներից կարևորագույնն այն է, որ նա ձեռք է բերել պետականություն, Գերագույն Սովետի ընտրությունները մի վառ արտահայտություն էին այն բանի, թե հայ ժողովուրդը ինչպիսի սեր և նվիրվածություն է ցուցաբերում պետական կառավարման իր գերագույն մարմնի տնօրինման գործում:

Մարտի 30-ին Հայկական ՍՍՌ նորընտիր Գերագույն Սովետը հավաքվեց իր անդրանիկ սեսիային: Գերագույն Սովետի նիստերի դահլիճն էին հավաքվել ժողովրդի ընտրյալները՝ դեպուտատները, ինչպես նաև մեծ թվով հյուրեր:

Սեսիայի նիստը բացում է Գերագույն Սովետի ավագագույն դեպուտատներից մեկը՝ Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի իսկական անդամ, մեծանուն բանաստեղծ Ավ. Իսահակյանը: Նա դիմում է ներկա եղողներին մի հուզիչ ճառով, որի մեջ ասում է.

—Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի երկրորդ գումարման չորսամյա շրջանը գուրագիպեց հետպատերազմյան ստալինյան հրեպաշակի կենսագործման ընթացքին: Սովետական Միությունը բուժեց պատերազմից ստացած իր անհամար վերքերը և դարձավ էլ ավելի հզոր: Նա հանգիստվում է սոցիալիզմի առաջին մեծ Հայրենիքը և խաղաղության անխորտակելի ամրոցը ամրոցը աշխարհում:

Սովետական ողջ Միության հետ մեր ռեսպուբլիկան նույնպես մեծ հաջողություններ ունեցավ արդյունաբերության, գյուղատնտեսության ու ժողովրդական տնտեսության մյուս ասպարեզներում: Կառուցվեցին շքեղ շենքեր Երևանում և շրջաններում, նոր խողոր

գործարաններ, ֆաբրիկաներ, էլեկտրակայաններ:

— Սակայն, հիմա մեր բոլորիս, ամբողջ աշխարհի ողջ մարդկության ամենապիստեղծ ապատակը խաղաղության պաշտպանությունն է, — ասում է Ավ. Իսահակյանը: — Իմ պերիստական երկրները հրահրում են նոր պատերազմը՝ ավելի մեծ շափերով, ավելի վայրագ: Նրանք վերադիմում են Արևմտյան Գերմանիան և Ճապոնիան, զինական պակտներ են կնքում բուլղոսական պետությունների հետ, սպառազինում են և ֆինանսավորում այդ պակտների ոճրամիտ դաշնակիցներին, պատրաստում են համաշխարհային նոր պատերազմ, հույս ունենալով հավերժացնել կապիտալիզմը, դադուկների շահագործումը, վտանգել Սովետական Միության գոյությունը, զանգնեցնել սոցիալիզմի առաջընթացը:

Սակայն, նրանց դեմ կանգնած են հարյուր միլիոնավոր ազնիվ մարդիկ, խաղաղության կողմնակիցները, սովետական ժողովրդի զբոսավորության մեր հանձարեղ և հզոր Ստալինի ղեկավարությամբ: Սովետական Միությունը պատմության ամպարեղ մտնելու առաջին քայլերից հանդիսացել է խաղաղության դրոշակակիր և պատերազմի հակառակորդ: Նա պատերազմը համարում է ամենամեծ ոճիրը: Սովետական Միությունը, հանուն համաշխարհային խաղաղության, պայքարել և պայքարում է պատերազմի դեմ խաղաղության գեներով: Նա պայքարել և պայքարում է լուսավորությամբ, ազգերի եղբայրությամբ, սոցիալիստական հումանիզմով:

— Հայ ժողովուրդը, — շարունակում է մեծանուն բանաստեղծը, — իր սրտի և մտքի բոլոր անկեղծությամբ դեմ է պատերազմին, նա իր դարերի պատմության բոլոր շարիքները, բոլոր աղետները ստացել է անարդարացի պատերազմներից: Հայ ժողովուրդն անձնավիրաբար կանգնած է ռուս մեծ ժողովրդի, խաղաղասեր բոլոր ժողովուրդների հետ այն ևլիրական դրոշի ներքո, որը քարձրացրել է մեծագործ Ստալինը՝ պայքարելու հանուն ժողովուրդների խաղաղության և անվտանգության:

Ավ. Իսահակյանն իր ճառը ավարտում է հետևյալ խոսքերով:

— Ամբողջ սրտով ցանկանում եմ ընկեր դեպուտատներին եռանդ, հաջողություն և անձնավիրություն՝ հանուն մեր ռեսպուբլիկայի նորանոր հաջողությունների, կատարելու այն հոյակապ խնդիրները, որ մեր ժողովրդի առաջ դրել է մեծ առաջնորդ ընկեր Ստալինը: Կեցցե՛ Սովետական Հզոր Միությունը: Կեցցե՛ Ստալինը՝ մեր հաղթանակների կազմակերպողը և խաղաղության մեծ զինվորը:

Մեծանուն բանաստեղծի խոսքերը դա՛լի-

ճում առաջ են բերում ռուս, երկարատև ծափահարություններ ի պատիվ ժողովուրդների սիրելի առաջնորդ Մեծ Ստալինի:

Բացման խոսքից հետո, սեսիան միաձայն կերպով Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի նախագահ է ընտրում դեպուտատ Սիմակ Սահակյանին, իսկ նախագահի տեղակալներ՝ դեպուտատներ Թալիթ Մուսաեփև և Աստղիկ Դրամբյանին:

Մանդատային հանձնաժողովի զեկուցումը լսելուց և հաստատելուց հետո, սեսիան ընտրում է մշտական գործող հանձնաժողովներ՝ օրենսդրական առաջարկությունների և բյուջետային հանձնաժողովներ, լուրագրանշտրը 11 հոգուց բաղկացած:

Այնուհետև սեսիան, Գերագույն Սովետի նախագահության կողմից ընդունված Հրամանագրերը հաստատելուց հետո, անցնում է նոր նախագահության ընտրություններին: Միաձայն կերպով Գերագույն Սովետի նախագահության նախագահ է ընտրվում դեպուտատ Մ. Պապյանը, տեղակալներ՝ դեպուտատներ Ա. Վարդանյանը և Ս. Քարամյանը: Նախագահության քարտուղար է ընտրվում դեպուտատ Ս. Անդրեյանը:

Գերագույն Սովետի սեսիան հաստատում է Հայկական ՍՍՌ կառավարության՝ Մինիստրների Սովետի նոր կազմը: Մինիստրների Սովետի նախագահ է հաստատվում դեպուտատ Ս. Կարապետյանը, տեղակալներ՝ դեպուտատներ Ա. Փիրուզյանը, Ա. Զարյուզյանը, Բ. Աստվածատուրյանը, Լ. Ստեփանյանը և Ս. Մովսիսյանը:

Այնուհետև Գերագույն Սովետն անցնում է Հայկական ՍՍՌ 1951 թվականի պետական բյուջեի քննարկմանը: Այդ առթիվ զեկուցումով հանդես է գալիս ֆինանսների մինիստր Ա. Շեկոյանը:

Հակառակ կապիտալիստական երկրների, որոնց բյուջեները ծառայում են սպառազինման ու ագրեսիայի նպատակների, ծառայում են նոր պատերազմների ծավալման, Սովետական Միության, այդ թվում Հայկական ՍՍՌ պետական բյուջեն հանդիսանում է խաղաղության բյուջե: Նրա հիմնական միջոցները հատկացվում են ժողովրդական տնտեսության հետագա ամրացման և ընդարձակման կարիքներին, հատկացվում են կուլտուրայի զարգացման, ժողովրդի նյութական բարեկեցության բարձրացման նպատակներին:

Ֆինանսների մինիստր Ա. Շեկոյանի զեկուցման մեջ բերված թվերը պերճախոս կերպով ցույց են տալիս Սովետական Հայաստանի ժողովրդական տնտեսության հսկայական վերելքը, նրա անսխալ ծաղկումը:

Իր զեկուցման սկզբում ֆինանսների մի-

Նիստը Շեկոյանը կանգ առավ Հայկական ՍՍՌ 1950 թվականի պետական բյուջեի կատարողականի վրա: Անցյալ տարի Հայկական ՍՍՌ պետական բյուջեի եկամտային մասը փատարվել է 1 միլիարդ 179,2 միլիոն ռուբլով, կամ 105,6 տոկոսով, իսկ ծախսերի մասը՝ 1 միլիարդ 134,5 միլիոն ռուբլով, կամ 101,6 տոկոսով: Այսպիսով եկամտային մասը 44,7 միլիոն ռուբլով գերազանցել է ծախսերին:

Անցյալ տարի պետական բյուջեից 323 միլիոն ռուբլի հատկացվել է արդյունաբերական ձեռնարկությունների ընդարձակմանը, բնակարանային-կոմունալ շինարարությանը, քաղաքների և շրջանային կենտրոնների բարեկարգմանը, գյուղատնտեսության, ջրային ու անտառային տնտեսության զարգացմանը: Տարեկան բյուջեի 62,4 տոկոսը կամ 707,5 միլիոն ռուբլի հատկացվել է սոցիալ-կուլտուրական միջոցառումների ֆինանսավորմանը, ըստ որում մոտ 500 միլիոն ռուբլի կազմել է լուսավորության ծախսերը և ավելի քան 150 միլիոն ռուբլի՝ առողջապահության ծախսերը:

Հետպատերազմյան շրջանի հինգ տարվա ընթացքում, սկսած 1945-ից մինչև 1950 թվականը ներառյալ, միայն ժողովրդական տնտեսության զարգացման վրա ծախսվել է 1 միլիարդ 691,1 միլիոն ռուբլի: Այսպիսի խոշոր ներդրումների շնորհիվ տարեցտարի զարգանում են ռեսպուբլիկայի արդյունաբերությունն ու գյուղատնտեսությունը: Բավական է ասել, որ անցյալ տարի Սովետական Հայաստանի արդյունաբերության համախառն արտադրանքի մակարդակը նախապատերազմյան 1940 թվականի մակարդակի հետ համեմատած, գերազանցեց 2,4 անգամ:

Սովետական Հայաստանի ժողովրդական տնտեսության և կուլտուրայի նոր, հզոր վերելքի փայլուն հնարավորություններ է ստեղծում 1951 թվականի պետական բյուջեն: Գերազույց Սովետը իր ընդունած Օրենքով ընթացիկ տարվա պետական բյուջեի հաստատեց՝ եկամտային մասով 1 միլիարդ 158 միլիոն 862 հազար ռուբլի, ծախսային մասով՝ 1 միլիարդ 158 միլիոն 827 հազար ռուբլի:

Խիստ ուշադրավ է բյուջեի եկամտային մասը: Այդ եկամուտների հիմնական մասը գոյանում է արդյունաբերության և ժողովրդական տնտեսության մյուս ճյուղերի կուտակումներից: Միայն արդյունաբերական ձեռնարկությունների շահույթներից կատարվող մասհանումները այս տարի կազմելու են ավելի քան 758 միլիոն ռուբլի, կամ ամբողջ եկամուտների 65,5 տոկոսը: Այս թիվը վկայում է ռեսպուբլիկայի ժողովրդա-

կան տնտեսության նոր վերելքի, արդյունաբերական ձեռնարկությունների շահութաբեր աշխատանքի մասին:

Ընթացիկ տարվա բյուջեով խոշոր միջոցներ են հատկացվում ժողովրդական տնտեսության ֆինանսավորմանը: Հիմնական ներդրումների գումարը նախատեսված է մոտ 223 միլիոն ռուբլի: Բացի այս գումարից, մոտ 640 միլիոն ռուբլու հիմնական ներդրումներ են կատարվելու միութենական ենթակառուցվածքի ձեռնարկություններում, ի հաշիվ Սովետական Միության պետական բյուջեի:

Նախատեսված 223 միլիոն ռուբլուց մոտ 66 միլիոն այս տարի հատկացվելու է բնակարանային-կոմունալ շինարարությանը և քաղաքների բարեկարգմանը: Պետական և կոոպերատիվ մարմինները կառուցելու և շահագործման են հանձնելու 34,5 հազար քառակուսի մետր բնակելի տարածություն: Բացի այդ շահագործման է հանձնվելու 4.600 անհատական բնակարան, խոշոր աշխատանքներ են կատարվելու փողոցների ասֆալտապատման և բարեկարգման համար: Քաղաքներում գոյություն ունեցող ջրամուղների ցանցը կընդարձակվի ավելի քան 60 կիլոմետրով: Շահագործման կհանձնվի նրևների երկրորդ ջրմուղը:

Գյուղատնտեսության, ջրային և անտառային տնտեսության զարգացման համար հատկացված միջոցների կազմում են մոտ 117 միլիոն ռուբլի: 34,4 միլիոնով ավելի քան անցյալ տարի: Խոշոր միջոցառումներ են տարվելու գյուղատնտեսական կուլտուրաների, առաջին հերթին ցորենի արտադրությունն ավելացնելու համար: Ընթացիկ տարում ոռոգելի հողերի տարածությունը ռեսպուբլիկայում ընդարձակվելու է 4.000 հեկտարով: Լայն աշխատանքներ են սկսված Սևանա լճի ափերն անտառապատելու համար: Այս տարի անտառապատվելու է 1.000 հեկտար:

Տնտեսության հզոր վերելքը ստեղծում է բոլոր նախապայմանները ժողովրդական լայն խավերի նյութական բարեկեցության և կուլտուրական մակարդակի բարձրացման համար: Սովետական Հայաստանի Պետական բյուջեից այս տարի 715,7 միլիոն ռուբլի կամ նախատեսված բոլոր ծախսերի մոտ 62 տոկոսը հատկացվելու է լուսավորության, առողջապահության և սոցիալական ապահովության կարիքներին: Այդ գումարից 78 միլիոն ռուբլի հատկացվում է միայն ռեսպուբլիկայի բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների և տեխնիկումների պահպանմանը, չհաշված այն հաստատությունները, որոնք պահվում են Սովետական Միության բյուջեի հաշվին: Բարձրա-

գույն ուսումնական հաստատություններում սովորողների թիվը կկազմի 17 հազար մարդ։ Այս տարի այդ հաստատությունները կտան ավելի քան 3.300 շրջանավարտ։

Պետական բյուջեից մոտ 158 միլիոն ուսուցիչի հատկացվելու է առողջապահական հաստատությունների՝ հիվանդանոցների, քուժարանների, հանգստյան տների պահպանման համար։

Վերջապես խոշոր միջոցներ են հատկացվելու կուլտուր-լուսավորական հիմնարկների ցանցի ընդարձակման, գիտության, արվեստի, գրականության զարգացման համար։ Ընթացիկ տարում ռեսպուբլիկայում գործելու է 1.300 ակումբ և 1.700 գրադարան։ Պետական բյուջեով Հայաստանի գիտական հաստատություններին այս տարի տրվելու է 51 միլիոն ուսուցիչ, որից 34 միլիոն ուսուցիչի Գիտությունների ակադեմիային։

Սովետական Հայաստանի Պետական բյու-

ջեն վառ կերպով ցույց է տալիս, թե ինչպես բուռն կերպով է աճում մեր շքնաղ Հայրենիքը սովետական ժողովուրդների եղբայրական ընտանիքում։ Մեջ բերված թվերը հայ ժողովրդի խաղաղ, ստեղծագործական աշխատանքի պերճախոս ապացույցներն են։ Այդ թվերը խոսում են այն մասին, թե ինչպիսի մեծ հոգատարություն է ցուցաբերում Սովետական կառավարությունը երկրի տնտեսության զարգացման, կուլտուրայի և գիտության է՛լ ավելի ծաղկման, ժողովրդական զանգվածների բարեկեցության նկատմամբ։

Հայ ժողովուրդը, լցված անհուն երախտագիտությամբ դեպի հարազատ Սովետական կառավարությունը, ջանք չի խնայում իր ազնիվ, անձնվեր աշխատանքով է՛լ ավելի շենացնելու իր Հայրենիքը, ամրապնդելու խաղաղության գործը։

Մաղթենք մեր Ռեսպուբլիկայի նորընտիր Գերագույն Սովետին ամենայն հաջողություն իր գործունեության ընթացքում։

